

Informace z kontrolní akce č. 08/35

Návratné finanční výpomoci poskytnuté Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem zemědělství

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/35. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontroly bylo prověřit postup Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva zemědělství při správě pohledávek z poskytnutých návratných finančních výpomocí (dále také „NFV“) a postup finančních orgánů při správě odvodů za porušení rozpočtové kázně ze strany příjemců NFV.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2000 až 2007 a v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna v době od října 2008 do července 2009.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo financí, Finanční úřad Brno I, Finanční úřad Brno-venkov, Finanční úřad pro Prahu 5, Finanční úřad pro Prahu 8, Finanční úřad pro Prahu 9, Finanční úřad v Českých Budějovicích, Finanční úřad v Hradci Králové, Finanční úřad v Kolíně, Finanční úřad v Kutné Hoře, Finanční úřad v Náchodě, Finanční úřad v Písku, Finanční úřad v Plzni, Finanční úřad v Rychnově nad Kněžnou, Finanční úřad v Třebíči, Finanční úřad v Ústí nad Orlicí, Finanční úřad ve Zlíně.

I. Úvod

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“) a Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“) byly zřízeny zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, jako ústřední orgány státní správy, které jsou podle § 14 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), oprávněny poskytovat NFV.

Ministerstvo financí (dále také „MF“) přijímá a eviduje splátky některých NFV poskytnutých Ministerstvem zemědělství v letech 2000 až 2004. Příjmy z těchto splátek jsou vykazovány v kapitole 398 – *Všeobecná pokladní správa*.

Finanční úřady (dále také „FÚ“) vykonávají na základě zákona č. 218/2000 Sb. správu odvodů za porušení rozpočtové kázně a podle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, přijímají a evidují splátky NFV poskytnutých MZe v letech 1991 až 1995 včetně (dále jen „NFV 1991–1995“) a případné související úroky. Smluvní 2% úroky z nesplacené NFV (dále také „2% úroky“) byli povinni hradit příjemci, kterým MZe povolilo odložení a rozložení splátek.

Kontrola NKÚ se u kontrolovaných osob (MZe, MPO, MF a FÚ) zaměřila na evidenci splátek NFV, na jejich postup při porušení rozpočtové kázně nedodržením splátkového kalendáře příjemcem NFV a na účtování o pohledávkách z NFV. Na MZe byla dále prověřena realizace nápravných opatření přijatých v reakci na kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce č. 04/04 –

Návratné finanční výpomoci (bezúročné půjčky) poskytované na rozvoj zemědělsko-potravinářského komplexu (kontrolní závěr byl zveřejněn v č. 2/2005 Věstníku NKÚ).

Pozn.: Právní předpisy uváděné jsou aplikovány ve znění účinném v kontrolovaném období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Základní informace

Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPO v letech 2000 až 2005 poskytlo z kapitoly 322 – *Ministerstvo průmyslu a obchodu* na program výzkumu a vývoje TECHNOS, program na podporu průmyslového výzkumu a vývoje, program *Speciální vědecko-technický rozvoj* a *Program na podporu rozvoje průmyslových zón* návratné finanční výpomoci v celkové výši 1 236 094 tis. Kč. V letech 2006 a 2007 neposkytlo MPO žádné NFV. K 31. prosinci 2007 vykázalo v účetnictví pohledávky za 40 příjemci NFV v celkové výši 585 343 tis. Kč.

Ministerstvo zemědělství

MZe v letech 2000 až 2005 poskytlo z kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* v rámci programu 329040 – *Výstavba a technická obnova kanalizací a čistíren odpadních vod*, programu 329030 – *Výstavba a technická obnova vodovodů a úpraven vod* a programu 329180 – *Odstranění škod na vodních tocích a souvisejících vodních dílech způsobených povodní 1997*, dále na financování sanace poruchy vodního díla Mostiště a Vinařskému fondu NFV v celkové výši 936 696 tis. Kč. V letech 2006 a 2007 MZe neposkytlo žádné NFV. K 31. prosinci 2007 vykázalo MZe ve svém účetnictví pohledávky z NFV v celkové výši 425 078 tis. Kč. K 31. prosinci 2007 evidovalo MZe splátky před termínem splatnosti (dále jen „nesplátané splátky“) v celkové výši 639 634 tis. Kč ze 470 smluv o poskytnutí NFV 1991–1995.

Finanční úřady

Na 15 kontrolovaných FÚ bylo evidováno celkem 1 434 smluv s příjemci NFV 1991–1995, na jejichž základě jim byly poskytnuty finanční prostředky v celkové výši 1 450 322 tis. Kč. Nesplátané splátky činily k 31. prosinci 2007 celkem 489 424 tis. Kč.

Kontrolované FÚ evidovaly 65 oznámení o porušení rozpočtové kázně v celkové výši 92 720 tis. Kč, která podaly MPO a MZe v letech 2000 až 2007.

2. Evidence pohledávek a splátek z NFV

2.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPO účtovalo o pohledávkách z NFV na účtech účtové skupiny 27. Na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* byl k 31. prosinci 2007 vykázán stav pohledávek ve výši 585 342 516,32 Kč.

Podle ustanovení § 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, jsou účetní jednotky povinny vést účetnictví správně, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.

Podle ustanovení § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb. účetní jednotky inventarizací zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřují, zda zjištěný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví. Skutečný stav pohledávek účetní jednotky zjišťují dokladovou inventurou.

Kontrolou účetnictví bylo zjištěno:

- MPO v rozporu s § 8 zákona č. 563/1991 Sb.
 - v účetních obdobích 2001 a 2002 zaúčtovalo dva účetní případy v celkové výši 5 800 tis. Kč na nesprávný syntetický účet,
 - v účetních obdobích 1998, 1999 a 2000 neúčtovalo o čtyřech účetních případech v celkové výši 8 537 tis. Kč.
- MPO neprovedlo inventarizaci majetku a závazků k 31. prosinci 2007 v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., neboť inventarizace nezjistila rozdíl mezi skutečným stavem pohledávek a stavem pohledávek na syntetickém účtu 274 ve výši 14 337 tis. Kč, který vznikl v důsledku chyb ve vedení účetnictví popsanych výše. Na účtu 274 byly k 31. prosinci 2007 vykázány jako pohledávky z NFV již uhrazené splátky NFV v celkové výši 6 937 tis. Kč, NFV převedené na dotaci ve výši 5 400 tis. Kč a umořená pohledávka ve výši 2 000 tis. Kč.
- MPO odúčtovalo pohledávky z neuhrazených splátek NFV na základě oznámení o porušení rozpočtové kázně, která zasílalo příslušným FÚ. Na kontrolovaných FÚ bylo zjištěno, že FÚ stanovily ve čtyřech případech odvod nižší celkem o 3 686 tis. Kč. MPO přesto pohledávky odúčtovalo v plné výši. Došlo k tomu, že pohledávky ve výši 3 686 tis. Kč nebyly vedeny ani v účetnictví MPO jako pohledávky z NFV ani v evidenci FÚ jako odvod za porušení rozpočtové kázně.

Kontrola dodržování splátkových kalendářů bylo podrobena 88 spisů příjemců NFV, kterým byly formou NFV poskytnuty finanční prostředky ve výši 1053 924 tis. Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že v letech 1998 až 2004 porušilo 22 příjemců NFV rozpočtovou kázeň tím, že minimálně v 58 případech neuhradili splátku NFV v termínu stanoveném ve splátkovém kalendáři. Z toho:

- a) MPO v 16 případech, kdy příjemce NFV uhradil splátku na účet MPO po stanoveném termínu, neoznámilo příslušnému finančnímu úřadu porušení rozpočtové kázně. Příjemce je přitom podle § 44a zákona č. 218/2000 Sb., resp. § 30 zákona č. 576/1990 Sb.,¹ povinen uhradit penále vyměřené místně příslušným FÚ. V 16 kontrolovaných případech by penále za dobu zadržení prostředků státního rozpočtu v celkové výši 20 260 tis. Kč činilo celkem 2 196 tis. Kč.
- b) MPO u dvanácti příjemců NFV neoznámilo v 20 případech porušení rozpočtové kázně, ale uzavřelo s příjemci dodatky ke smlouvám o poskytnutí NFV, kterými prodloužilo splatnost splátek v celkové výši 18 615 tis. Kč, ačkoliv lhůta splatnosti stanovená splátkovým kalendářem již uplynula. MPO tak neoprávněně rozhodovalo o prostředcích státního rozpočtu v době, kdy se již nejednalo o splátky NFV, ale o neoprávněně zadržené prostředky, které byli příjemci povinni odvést do státního rozpočtu.

MPO porušilo ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nezajistilo, aby bylo včas uplatněno právo státu na penále, neboť neoznámilo místně příslušným FÚ zadržení prostředků státního rozpočtu v celkové výši 38 875 tis. Kč.

¹ Zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky).

- c) V jednom případě příjemce NFV v celkové výši 6 150 tis. Kč neuhradil v letech 1997 až 2002 žádnou z šesti splátek. MPO zaslalo FÚ oznámení o podezření na porušení rozpočtové kázně až 30. května 2002, přestože první splátka ve výši 500 tis. Kč byla splatná již 31. prosince 1997.
- d) Ve druhém případě byl příjemce NFV, poskytnuté v roce 1995 ve výši 1 500 tis. Kč, povinen vrátit poskytnuté prostředky do 31. prosince 2001. MPO porušení rozpočtové kázně FÚ neoznámilo. Příjemce vrátil NFV na výzvu MPO až dne 24. listopadu 2008.

V uvedených dvou případech MPO neoznámilo FÚ porušení rozpočtové kázně před zánikem práva na stanovení odvodu ve výši 2 000 tis. Kč a penále ve výši 2 000 tis. Kč.

- e) MPO ve dvou případech nepřihlásilo do konkursního řízení pohledávky z NFV v celkové výši 4 250 tis. Kč. Jednalo se o splátky NFV, jejichž splatnost nastala prohlášením konkursu. Podle § 14 odst. 1 písm. g) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, se nesplacené pohledávky považují v konkursu za splatné.

2.2 Ministerstvo zemědělství

MZe o pohledávkách z NFV poskytnutých v letech 2000 až 2004 v rámci programů 329030, 329040 a 329180 neúčtovalo, neboť příjmy ze splátek byly příjmem kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa*.

Kontrolou účetnictví bylo zjištěno, že v následujících případech neúčtovalo MZe o dalších pohledávkách z NFV v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. a ČÚS č. 517²:

- a) MZe v rozporu s § 8 zákona č. 563/1991 Sb. nezaúčtovalo pohledávku z poskytnuté NFV ve výši 25 212 807,67 Kč v roce 2005, ale až v roce 2007, zaúčtovalo ji na nesprávný analytický účet 315000000 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* a v nesprávné výši 25 214 tis. Kč.
- b) MZe účtovalo o pohledávkách z NFV na nesprávných souvztažných účtech k účtu 274, a to na analytickém účtu 959400000 – *Ostatní dlouhodobé závazky* a na analytickém účtu 347000000 – *Vypořádání závazků se státním rozpočtem*.

Kontrola dodržování splátkových kalendářů byla provedena u dvou příjemců, kterým byly v letech 2002 až 2005 poskytnuty formou NFV finanční prostředky v celkové výši 249 962 tis. Kč. V kontrolovaném období byly splatné pouze dvě splátky ve výši 3 125 tis. Kč a v roce 2008 jedna splátka ve výši 280 tis. Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že MZe neoznámilo FÚ porušení rozpočtové kázně jedním příjemcem, který uhradil splátku ve výši 280 tis. Kč po termínu splatnosti. Penále, které je příjemce povinen odvést do státního rozpočtu, činí 3 640 Kč.

MZe porušilo ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., neboť neoznámilo místně příslušnému FÚ zadržení prostředků státního rozpočtu ve výši 280 tis. Kč, a tím nezajistilo, aby bylo včas uplatněno právo státu na penále.

MZe v rozporu s ustanovením § 14 odst. 9 zákona č. 218/2000 Sb. nezahrnulo do rozpočtu kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* předpokládané příjmy z NFV v roce 2007 ve výši 1 350 tis. Kč a v roce 2008 ve výši 280 tis. Kč.

² Český účetní standard č. 517 – Vztahy ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu územních samosprávných celků, k rozpočtu organizačních složek státu a rozpočtové a ostatní finanční účty.

2.3 Ministerstvo financí

MF do 31. prosince 2007 neúčtovalo o pohledávkách a příjmech z NFV, které byly vykázány jako výdaj v jiných kapitolách státního rozpočtu. Příjmy ze splátek vykazovalo MF v kapitole 398 – *Všeobecná pokladní správa*.

MF vedlo pouze evidenci splátek NFV, která obsahuje u jednotlivých příjemců celkovou výši NFV, rozpis splátek podle jednotlivých let, údaje o úhradách splátek v jednotlivých letech nebo poznámku o přerušení či ukončení evidence splátek v případech, u nichž FÚ stanovil odvod za porušení rozpočtové kázně.

Situace, kdy o pohledávkách a příjmech ze splátek neúčtovalo ani MF ani MZe, se změnila po novele vyhlášky č. 505/2002 Sb.³ Od 1. ledna 2008 účtuje MF o pohledávkách z NFV v účtové skupině 27 na syntetických účtech 271, 274 a 275 v analytickém členění podle odborů, které tyto pohledávky spravují.

Kontrolou dodržování splátkových kalendářů u 60 příjemců s celkovým objemem poskytnutých NFV ve výši 601 320 tis. Kč bylo zjištěno porušení rozpočtové kázně 13 příjemci, kteří neuhradili splátky NFV v celkové výši 6 977 tis. Kč v termínu stanoveném splátkovým kalendářem. MF porušení rozpočtové kázně FÚ neoznámilo. Penále, které byli příjemci povinni uhradit, činilo minimálně 168 tis. Kč.

V 8 případech MF posunulo splatnost splátek v celkové výši 3 026 tis. Kč v době, kdy se již nejednalo o splátky NFV, ale o zadržené prostředky státního rozpočtu.

MF porušilo ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nezajistilo, aby bylo včas uplatněno právo státu na penále za zadržení prostředků státního rozpočtu v celkové výši 6 977 tis. Kč.

2.4 Finanční úřady

2.4.1 Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně stanovených na základě oznámení MPO, MZe a MF

FÚ před stanovením odvodu provedly daňovou kontrolu podle § 16 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, aby prověřily skutečnosti uvedené v oznámení. Předpis odvodu zaevidovaly na základě platebního výměru v automatizovaném daňovém informačním systému (dále jen „ADIS“) na příjmovém účtu 472 – *Porušení rozpočtové kázně – státní rozpočet*.

Kontrolou bylo podrobena 65 oznámení o zadržení prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v celkové výši 92720 tis. Kč – z toho 61 oznámení zaslalo v kontrolovaném období MPO a 4 oznámení zaslalo MZe. V kontrolovaných případech stanovily FÚ odvod v celkové výši 96 018 tis. Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že:

- a) u tří oznámení MPO v celkové výši 3 600 tis. Kč nestanovil FÚ odvody, neboť v době, kdy obdržel oznámení,
 - příjemce NFV již neexistoval,

³ Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

- příjemce NFV byl nekontaktní, a FÚ tedy nemohl provést daňovou kontrolu,
 - daňovou kontrolou bylo zjištěno, že dlužná částka byla již na účet FÚ převedena;
- b) u jednoho oznámení MPO stanovil FÚ na základě provedené daňové kontroly odvod o 86 052 Kč nižší;
- c) u pěti oznámení MPO stanovily FÚ odvody vyšší celkem o 5 656 tis. Kč. Jednalo se o případy, kdy byl odvod příjemcem uhrazen na účet poskytovatele po termínu splatnosti nebo kdy byl příjemce v důsledku pozdní úhrady splátky povinen vrátit celou NFV;
- d) u dvou oznámení MPO stanovil FÚ odvod ve výši 3 450 tis. Kč v době, kdy splátka NFV nebyla splatná, a nejednalo se tedy o zadržené prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu;
- e) u jednoho oznámení MZe ve výši 2 122 tis. Kč nestanovil FÚ odvod, neboť v době, kdy obdržel oznámení, byl ukončen konkurs na majetek příjemce NFV.

Celkem byly na základě 65 kontrolovaných oznámení stanoveny odvody a penále v celkové výši 127 171 tis. Kč; z toho bylo daňovými subjekty, na základě exekuce nebo na základě rozvrhového usnesení po ukončení konkursu, odvedeno do státního rozpočtu 15 232 tis. Kč.

Pro nedobytnost odepsaly FÚ 61 796 tis. Kč. K odpisům pohledávek přistupovaly FÚ zejména po ukončení konkursu vydáním rozvrhového usnesení nebo po zrušení konkursu pro nedostatek majetku. Pohledávky ve výši 50 143 tis. Kč evidují FÚ na osobních účtech dlužníků. Jedná se o pohledávky přihlášené do dosud neukončených konkursních řízení, pohledávky za obchodními společnostmi v likvidaci, pohledávky ve splátkovém režimu nebo vymáhané FÚ.

2.4.2 Evidence splátek NFV 1991–1995 a 2% úroků a odvody za porušení rozpočtové kázně

FÚ evidovaly pohledávky ze splátek NFV 1991–1995, 2% úroků a z odvodů za porušení rozpočtové kázně v systému ADIS. Splátky NFV 1991–1995 a smluvní 2% úroky evidovaly FÚ na osobním účtu příjemce NFV jako nedaňovou pohledávku, a to jako druh příjmu 473 – *Vratky ke splátkám půjček od roku 1991*. V případě stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně převedly FÚ nedoplatek ve výši neuhrazené splátky z druhu příjmu 473 na druh příjmu 472 jako daňovou pohledávku.

Podle evidence kontrolovaných FÚ neuhradilo v letech 2000 až 2007 115 příjemců NFV 1991–1995 ve lhůtě splatnosti celkem 533 splátek v celkové výši 118 496 tis. Kč. FÚ nevyměřily odvody v celkové výši 727 870 Kč pouze v případech, kdy splátka sice byla uhrazena opožděně, ale penále by nedosáhlo minimální hranice pro vyměření. V jednom případě FÚ nestanovil odvod příjemci v konkursu a pohledávku přihlásil do konkursu jako splátku NFV.

Kontrolou penalizace nebyla zjištěna závažná pochybení. Pouze v jednom případě FÚ nevystavil platební výměr na penále ve výši 57 734 Kč, přičemž prekluzivní lhůta pro stanovení penále uplynula.

K 31. prosinci 2007 evidovaly kontrolované FÚ na příjmovém účtu 472 nedoplatky z odvodů a penále v celkové výši 199 097 tis. Kč.

III. Kontrola opatření přijatých v reakci na kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 04/04

V letech 1991 až 1995 byly formou NFV 1991–1995 uvolněny finanční prostředky v celkové výši 7 315 114 tis. Kč na základě 7 626 smluv. Správu a nakládání s pohledávkami vzniklými z titulu poskytnutí NFV 1991–1995 prověřila kontrolní akce NKÚ č. 04/04 – *Návratné finanční výpomoci (bezúročné půjčky) poskytované na rozvoj zemědělsko-potravinářského komplexu*.

V kontrolním závěru z kontrolní akce č. 04/04 bylo konstatováno, že MZe jako poskytovatel NFV neplní všechny povinnosti a FÚ činí úkony nad rámec zákonného zmocnění, včetně vyplácení tzv. přeplatků vzniklých v důsledku přiznání bonifikace. Bonifikací se rozumí prominutí části splátek NFV po splnění stanovených podmínek.

1. Změny právních předpisů

Zákonem č. 130/2006 Sb.⁴ byl s účinností od 14. května 2006 novelizován zákon č. 531/1990 Sb. Podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. n) zákona č. 531/1990 Sb. FÚ *přijímají a evidují splátky návratných finančních výpomocí poskytnutých MZe v letech 1991 až 1995 včetně a případné úroky z nich vyplývající*.

Zákonem č. 130/2006 Sb. byl současně doplněn zákon č. 218/2000 Sb. o přechodné ustanovení, které potvrzuje platnost právních vztahů, vzniklých na základě postupů, dodatků, pokynů a podmínek, jež vydávaly MZe a MF a na jejichž základě byly uzavírány smlouvy o poskytnutí NFV a poskytovány úlevy v podobě odložení a rozložení splátek a bonifikací.

Touto novelou byl legalizován stav, kdy FÚ vykonávaly nad rámec svého zákonného zmocnění správu pohledávek z NFV 1991–1995, a zároveň potvrzena platnost smluv, kterými MZe přiznávalo příjemcům NFV 1991–1995 bonifikace.

2. Přeplatky vzniklé na základě přiznání bonifikace

Na základě pokynu MF zastavily FÚ s účinností od 1. března 2005 vyplácení přeplatků vzniklých na základě bonifikace. Po nabytí účinnosti *Opatření k uznání a k vrácení přeplatků vzniklých přiznáním bonifikací* zahájilo MZe v roce 2006 vyplácení přeplatků ze své kapitoly.

V roce 2006 byly příjemcům poukázány přeplatky ve výši 30 466 tis. Kč a v roce 2007 ve výši 5 069 tis. Kč.

3. Správa pohledávek z NFV 1991–1995

Kontrola NKÚ se v této souvislosti zaměřila na problematiku vymáhání neuhrazených 2% úroků a na přihlašování nesplatných splátek NFV a neuhrazených 2% úroků do konkursu.

⁴ Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

a) Pohledávky z neuhrazených 2% úroků

Příjemci NFV 1991–1995 byli povinni v případě odložení nebo rozložení splátek platit 2% úroky, které se staly na základě dodatků ke smlouvám o poskytnutí NFV součástí splátkových kalendářů.

FÚ evidovaly 2% úroky v systému ADIS na příjmovém účtu 473 jako nedaňové příjmy, které jsou FÚ oprávněny pouze přijímat a evidovat. Případné neuhrazené 2% úroky, které nejsou zadrženy prostředky státního rozpočtu, zůstávají v evidenci FÚ jako nedaňová pohledávka. Tyto pohledávky je oprávněno vymáhat pouze MZe jako poskytovatel NFV.

Kontrolované FÚ evidovaly k 31. prosinci 2007 neuhrazené 2% úroky ve výši 17 413 tis. Kč. MZe v letech 2000 až 2007 nezjišťovalo výši neuhrazených 2% úroků. Tyto informace obdrželo MZe pouze v případech, kdy v souvislosti s prohlášením konkursu FÚ sdělil výši pohledávek, které není oprávněn do konkursu přihlásit.

MZe nepostupovalo v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., neboť průběžně nesledovalo, zda dlužníci plní řádně a včas své závazky, a proto nemohlo včas uplatnit, příp. vymáhat, pohledávky státu z neuhrazených 2% úroků.

b) Přihlašování pohledávek do konkursu

FÚ jsou oprávněny přihlásit do konkursu pouze pohledávky z odvodů za porušení rozpočtové kázně, které spravují podle zákona č. 337/1992 Sb. Nesplátané splátky NFV 1991–1995 a neuhrazené 2% úroky je oprávněno přihlásit MZe.

MZe přihlašovalo nesplátané splátky a neuhrazené 2% úroky pouze v případech, kdy mu příslušný FÚ oznámil jejich výši. V období 2000 až 2007 přihlásilo MZe pohledávky do 93 konkursů prohlášených na majetek příjemce NFV 1991–1995. Celková výše takto přihlášených pohledávek činila 160 413 tis. Kč. V 57 konkursních řízeních ukončených vydáním rozvrhového usnesení byla uspokojena cca 3 % z přihlášených pohledávek.

Kontrolované FÚ přihlásily do 38 konkursů prohlášených na majetek příjemců NFV 1991–1995 pohledávky v celkové výši 150 329 tis. Kč. V 22 ukončených konkursních řízeních byla uspokojena cca 3 % z přihlášených pohledávek.

Porovnáním údajů poskytnutých MZe a kontrolovanými FÚ bylo zjištěno, že:

- minimálně v 16 případech MZe nepřihlásilo do konkursu nesplátané splátky a neuhrazené 2% úroky v celkové výši 34 216 tis. Kč, z toho pohledávky ve výši 24 224 tis. Kč přihlásily FÚ;
- pohledávky ve výši 9 992 tis. Kč nepřihlásilo do konkursu ani MZe, ani FÚ;
- kontrolované FÚ odepsaly v rozporu s § 66 zákona č. 337/1992 Sb. pro nedobytnost i neuhrazené 2% úroky v celkové výši 334 490 Kč, které nebyly daňovými nedoplatky.

c) Součinnost MZe a MF při správě pohledávek z NFV 1991–1995

Změny právních předpisů z roku 2006 neodstranily rozdělení kompetencí při správě pohledávek mezi MZe a FÚ, neboť správa pohledávek z NFV spadá i nadále částečně do působnosti MZe.

MF na základě prověření stávající praxe na FÚ vypracovalo *Metodický výklad k postupu FÚ při správě splátek návratné finanční výpomoci a po prohlášení úpadku řešeného formou*

konkurzu na majetek dlužníka, který byl jejím příjemcem (dále jen „Výklad“). FÚ jsou podle Výkladu povinny informovat MZe o prohlášení konkurzu na majetek příjemce NFV a současně sdělit výši splátek, které se staly splatnými prohlášením konkurzu, a výši neuhrazených 2% úroků.

MF dále uložilo FÚ oznamovat MZe výši neuhrazených 2% úroků evidovaných FÚ u příjemců NFV, kteří splatili poslední splátku nebo poslední splátku neuhradili a byl jim stanoven odvod za porušení rozpočtové kázně. FÚ postupují podle Výkladu od 20. února 2009 a průběžně předávají MZe informace o stavu neuhrazených 2% úroků. Podle vyjádření MZe jsou tyto úroky v naprosté většině promlčené.

IV. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolou byl prověřen postup MPO, MZe a MF při správě příjmů státního rozpočtu ze splátek NFV a spolupráce s FÚ při porušení rozpočtové kázně příjemcem NFV. Na FÚ byl prověřen postup při stanovování a správě odvodů za porušení rozpočtové kázně a postup při přijímání a evidenci splátek NFV poskytnutých MZe v letech 1991 až 1995.

Kontrolou bylo zjištěno:

- MPO, MZe a MF nezajistily, aby v souladu s rozpočtovými pravidly mohla být prostřednictvím FÚ uplatněna včas a řádně práva státu na odvod neoprávněně zadržovaných prostředků a penále, neboť
 - MPO, MZe a MF neoznámily všechny případy, kdy příjemce NFV uhradil splátku po termínu splatnosti, a byl by povinen uhradit penále za dobu zadržování prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu. Penále, které by byli příjemci ve zjištěných případech povinni odvést do státního rozpočtu, činilo 2,4 mil. Kč;
 - MPO a MF povolily úpravu splátkových kalendářů v době, kdy již došlo k zadržování prostředků státního rozpočtu v celkové výši 21,6 mil. Kč. MPO a MF tak neoprávněně rozhodovaly o prostředcích státního rozpočtu v době, kdy se již jednalo o neoprávněně zadržované prostředky.
- MPO snižovalo stav pohledávek z NFV v účetnictví na základě oznámení o porušení rozpočtové kázně, která zaslalo FÚ. Kontrolou bylo zjištěno, že ve třech případech FÚ odvod v celkové výši 3 600 tis. Kč nestanovily a v jednom případě stanovil FÚ odvod oproti oznámení o 86 tis. Kč nižší. Pohledávky ve výši 3,7 mil. Kč tak nebyly vedeny v účetnictví MPO ani v evidenci FÚ.
- Při správě pohledávek z NFV 1991–1995 přetrvávaly problémy vyplývající z rozdělení kompetencí mezi MZe a FÚ, zejména při uplatňování pohledávek v konkursních řízeních a vymáhání smluvních 2% úroků. K 31. prosinci 2007 evidovalo 16 kontrolovaných FÚ nedoplatky na úrocích ve výši 17,4 mil. Kč, u nichž nebylo zahájeno vymáhání. Do konkursů prohlášených v letech 2000 až 2007 nebyly MZe ani kontrolovanými FÚ přihlášeny pohledávky ve výši 10 mil. Kč.
- Správa pohledávek z NFV určených na financování programů 329030, 329040 a 329180 nebyla realizována v souladu se stávající právní úpravou podmínek účasti státního rozpočtu na financování programů. MZe jako správce programů začalo po nabytí účinnosti zákona č. 218/2000 Sb. vydávat rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, kterými „nahrazovalo“ původní rozhodnutí vydaná MF. MF však i nadále přijímá a eviduje splátky NFV, rozpočtuje příjmy ze splátek a od 1. ledna 2008 o pohledávkách z NFV účtuje.